

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Lenky Krupíčkové a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobkyně: **SLOT Group, a. s.**, se sídlem Jáchymovská 142, Karlovy Vary, zastoupena Mgr. Alešem Smetankou, advokátem se sídlem Jungmannova 745/24, Praha 1, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 1. 2019, č. j. 57 Af 4/2018 - 77,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalovaný rozhodnutími ze dne 16. 11. 2017, č. j. 48978/17/5000-10610-712195, ze dne 26. 2. 2018, č. j. 9044/18/5000-10610-712195, a ze dne 21. 6. 2018, č. j. 28610/18/5000-10610-712195, zamítl odvolání žalobkyně proti dodatečným platebním výměrům k odvodu z loterií a jiných podobných her, které vydal Specializovaný finanční úřad (dále též „správce daně“) ve dnech 31. 3. 2017, 12. 7. 2017 a 13. 11. 2017. Těmito dodatečnými platebními výměry rozhodl správce daně na základě dodatečných přiznání žalobkyně k odvodu z loterií a jiných podobných her tak, že jí doměřil odvod za kalendářní roky 2012 až 2016 ve výši 0 Kč. Žalobkyně se dodatečnými přiznáními domáhala snížení odvodu z loterií a jiných podobných her o částku odpovídající výši tzv. pevné části dílčího základu odvodu z výherních hracích přístrojů a jiných technických herních zařízení dle § 41b odst. 4 zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, v rozhodném znění (dále též „zákon o loteriích“), z důvodu porušení ústavního principu rovnosti v právech.

II.

[2] Žalobkyně podala proti výše uvedeným rozhodnutím žalovaného tři samostatné žaloby u Krajského soudu v Plzni (dále též „krajský soud“), který je usneseními ze dne 15. 8. 2018, č. j. 30 Af 24/2018 - 47, a ze dne 19. 12. 2018, č. j. 30 Af 42/2018 - 44, spojil ke společnému projednání a poté v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. Uvedl, že jediná žalobkyní uplatněná námitka cílila na protiústavnost tzv. pevné části dílčího základu odvodu z výherních hracích přístrojů a jiných technických herních zařízení ve smyslu § 41b odst. 2 a 4 a § 41c písm. g) zákona o loteriích (dále též „pevná část odvodu“). K této otázce se vyjádřil Ústavní soud ČR v nálezu ze dne 30. 1. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 15/15, s tím, že shledal spornou právní úpravu ústavně konformní. Vázán tímto nálezem ÚS, dospěl krajský soud k závěru, že uplatněná žalobní námitka je nedůvodná. Jestliže Ústavní soud protiústavnost pevné části odvodu neshledal, nemohla být žalobkyně zkrácena na svých právech.

III.

[3] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížnost. Uvádí, že si je plně vědoma vázanosti soudů nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 15/15, ale s jeho závěry nesouhlasí a nadále se domnívá, že napadená ustanovení zákona o loteriích jsou protiústavní. Kasační stížnost podává z důvodu procesní nutnosti, aby se mohla domáhat ochrany svých práv prostřednictvím stížnosti k Evropskému soudu pro lidská práva, neboť musí formálně vyčerpat všechny vnitrostátní prostředky nápravy. Napadený rozsudek je dle stěžovatelky nezákonný a protiústavní z důvodu nesprávného posouzení právní otázky namítaného porušení ústavně a mezinárodně zakotveného principu rovnosti a zákazu diskriminace. Krajský soud totiž potvrdil rozhodnutí žalovaného, která akceptovala postup správce daně. Stěžovatelka byla zatížena pevnou částí odvodu podle loterijního zákona, jež vychází z diskriminační, a tedy protiústavní úpravy zákona o loteriích. Tato úprava zároveň porušuje Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod.

[4] Stěžovatelka považuje za protiústavní, že pevnou částí odvodu jsou na základě § 41b odst. 2 a 4 a § 41c písm. g) zákona o loteriích zatíženy pouze některé typy loterií a jiných podobných her (konkrétně „technické sázkové hry“), což porušuje princip rovnosti ve smyslu čl. 1 Listiny základních práv a svobod a právo na podnikání podle čl. 26 téhož předpisu. V důsledku této právní úpravy byla stěžovatelka ze strany správce daně zatížena odvodem rovnajícím se součtu pevné a poměrné části (ve smyslu § 41b odst. 2 zákona o loteriích), přestože existovaly legitimní důvody pro snížení jejího odvodu o částku odpovídající pevné části z důvodu protiústavnosti právní úpravy zavádějící povinnost ji hradit. Ústavní soud v nálezu nezohlednil svou dřívější judikaturu týkající se otázky diskriminačního ukládání daní a poplatků státem, a také skutečnost, že ústavně konformní může být pouze taková právní úprava zakládající nerovnost subjektů, která sleduje určitý legitimní cíl, a pokud je taková nerovnost v racionálním vztahu k účelu daného zákona. Tyto podmínky však v tomto případě nebyly naplněny. Dle stěžovatelky nelze dotčená ustanovení zákona o loteriích vyložit ústavně konformně. Tato ustanovení tak bez objektivního a rozumného důvodu činí rozdíly mezi několika skupinami provozovatelů loterií v České republice, což představuje projev libovůle zákonodárce.

pokračování

Stěžovatelka vzhledem k výše uvedenému závěrem navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil.

IV.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že předmětem námitek je stejně jako v žalobách nesouhlas stěžovatelky se zákonnou úpravou zákona o loteriích, kterou stěžovatelka považuje za protiústavní, a nesouhlas se závěry vyslovenými v nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 15/15. Není v kompetenci daňových orgánů rozhodovat o tom, zda je pevná část odvodu vůči určité skupině provozovatelů diskriminační či nikoli. Ony musí při správě daní postupovat v souladu se zákony a jinými právními předpisy. Namítanou protiústavností se může zabývat pouze Ústavní soud, který však protiústavnost dotčených ustanovení neshledal. Daňové orgány se tedy nedopustily žádného pochybení. Námitky stěžovatelky nejsou důvodné; proto žalovaný navrhuje, aby byla kasační stížnost zamítnuta.

V.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3, 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“)].

[7] Nejvyšší správní soud úvodem předesílá, že v posuzovaném případě se jedná o právně i skutkově obdobnou věc, která již byla řešena v rozsudku ze dne 25. 4. 2019, č. j. 8 Afs 231/2018 - 43. V obou případech stěžovatelka staví svou argumentaci na polemice se závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 15/15. Skutečnost, že se jedná o totožné případy, ostatně potvrzuje i formulace námitek v kasačních stížnostech, které jsou identické. Nejvyšší správní soud přitom neshledal důvod se od právních závěrů vyslovených v uvedeném rozsudku odchýlit. Obdobně tedy přistoupil k posouzení přípustnosti kasační stížnosti. Stěžovatelka fakticky napadla pouze právní závěry Ústavního soudu vyjádřené ve shora označeném nálezu a v kasační stížnosti se omezila především na argumentaci protiústavností dotčených ustanovení zákona o loteriích. Zároveň však brojila proti potvrzení napadených rozhodnutí žalovaného krajským soudem, přičemž se domáhala zrušení jeho rozsudku. Stejně jako v rozsudku 8 Afs 231/2018 - 43 proto Nejvyšší správní soud s ohledem na právo na přístup k soudu upravené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod dospěl k závěru, že kasační stížnost je přípustná, když stěžovatelka fakticky uplatnila důvod kasační stížnosti podřaditelný pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Stěžovatelka fakticky uplatňuje toliko jedinou projednatelnou námitku, kterou je aplikace protiústavní právní úpravy krajským soudem na její věc, čímž tento soud založil nezákonnost svého rozsudku.

[10] Krajský soud v napadeném rozsudku konstatoval, že „[k] otázce ústavnosti pevné části se vyjádřil Ústavní soud v nálezu ze dne 30. 1. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 15/15 (dále též

„Nález“), přičemž návrh zamítl, když shledal právní úpravu pevné části ústavně konformní (v podrobnostech viz odůvodnění Nálezu). Zdejší soud, vázán Nálezem, proto nemohl dospět k jinému závěru, než že žalobní námitka mířící na protiústavnost pevné části je nedůvodná. Soud doplňuje, že veškerá žalobkynina argumentace v žalobě je založena pouze na tvrzené protiústavnosti pevné části. Jestliže však Ústavní soud takovou protiústavnost neshledal, nemohla být žalobkyně postupem správců daně v předmětné věci nikterak krácena na právech.“ Pro přehlednost je přitom vhodné uvést, že uvedený nález byl vydán na základě návrhu na zrušení § 41b odst. 2 a 4 a § 41c písm. g) zákona o loteriích podaného týž krajským soudem v řízení týkajícím se prakticky totožné věci téže stěžovatelky. Poté, co Ústavní soud tento návrh na zrušení uvedených ustanovení zákona o loteriích zamítl, vydal krajský soud rozsudek, který byl následně přezkoumán Nejvyšším správním soudem právě v rozsudku č. j. 8 Afs 231/2018 -43.

[11] K závaznosti svých nálezů se Ústavní soud vyjádřil např. v nálezu ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. IV. ÚS 301/05. Uvedl, že z čl. 89 odst. 2 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále též „Ústava“), v souvislosti s čl. 1 odst. 1 Ústavy plynou pro obecné soudy významné požadavky upínající se k jejich rozhodovací činnosti; podle nich musí obecné soudy respektovat ústavně právní výklady Ústavního soudu, tj. jím vyložené a aplikovatelné nosné právní pravidlo (rozhodovací důvod), o němž se výrok předmětného nálezu opírá. Podle Ústavního soudu existuje několik možných postojů, které mohou obecné soudy zaujmout ve vztahu k jeho „precedenčním judikátům“. Lze je roztrdit za použití pojmu reflektovat (anebo respektovat). Respektovat ústavně právní výklad Ústavního soudu znamená následovat ho ve skutkově podobných případech, anebo přednést seriózní argumenty, které vedou k závěru, že vzhledem k relevantním skutkovým rozdílům není vhodné aplikovat již vyslovený princip v tomto dalším případě. Na druhé straně nereflektovat (nebo nerespektovat) znamená, že obecný soud *ratio decidendi* nálezu Ústavního soudu jako východisko pro vlastní rozhodování neužil.

[12] K závaznosti nálezů Ústavního soudu se vyjádřil rovněž Nejvyšší správní soud. V rozsudku ze 14. 9. 2005, č. j. 2 Afs 180/2004 - 44, uvedl: „jestliže Ústavní soud v některém svém rozhodnutí zformuluje ústavně konformní výklad právního předpisu, je nutno tento výklad respektovat i v obdobných kauzách, byť se jedná o procesně samostatná řízení. Opačný výklad, který by kupř. s odkazem na vázanost soudce zákonem podle čl. 95 odst. 1 Ústavy ČR odmítal respektovat právní názor Ústavního soudu, by představoval logickou chybu, jelikož tato vázanost výkladem norem nadzákonné (ústavní) síly musí být pro soud při aplikaci jednoduchého práva určující. Navíc nelze přehlédnout, že opačný závěr by ve svých důsledcích vedl k nerovnosti účastníků jednotlivých soudních řízení a k nepředvídatelnosti soudního rozhodování, což samozřejmě představuje pochybení dosahující ústavní intenzity.“ K povinnosti soudů respektovat judikaturu Ústavního soudu se Nejvyšší správní soud obdobně vyjádřil v rozsudku ze dne 14. 5. 2009, č. j. 2 Afs 123/2008 - 75, v usnesení rozšířeného senátu ze dne 8. 7. 2008, č. j. 9 Afs 59/2007 - 56, v rozsudku ze dne 14. 9. 2005, č. j. 2 Afs 180/2004 - 44, či v rozsudku ze dne 25. 5. 2009, č. j. 2 Afs 60/2008 - 76.

[13] Z uvedené judikatury vyplývá, že krajský soud byl při vydání napadeného rozsudku vázán právním názorem Ústavního soudu vyjádřeným v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 15/15 a nemohl namítanou protiústavnost relevantní právní úpravy posoudit jinak, a to tím spíše, že Ústavní soud závěr o ústavnosti dotčené právní úpravy zaujal v prakticky totožné věci

pokračování

téže stěžovatelky. Aproboval-li tedy krajský soud v projednávané věci aplikaci právní úpravy obsažené v § 41b odst. 2 a 4 a § 41c písm. g) zákona o loteriích, která zatížila stěžovatelku pevnou částí odvodu, nebylo jeho rozhodnutí zatíženo nezákonností spočívající v nesprávném právním posouzení věci, neboť se jednalo o platnou právní úpravu ve znění účinném ke dni vydání rozhodnutí žalovaného, která nebyla zrušena pro tvrzenou protiústavnost ani v řízení před Ústavním soudem. Stejně tak ob stojí i názor krajského soudu, že rozhodnutí správce daně, resp. žalovaného, stěžovatelku nijak nezkrátila na právech, neboť tyto správní orgány nemohly na základě § 41b odst. 2 a 4 a § 41c písm. g) zákona o loteriích postupovat jinak, než doměřit odvod z loterií a jiných podobných her ve výši zahrnující nejen poměrnou, ale i pevnou část odvodu.

[14] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.). Ve věci rozhodl na základě oprávnění stanoveného v § 109 odst. 2 s. ř. s. bez jednání.

[15] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti svědčilo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. června 2019

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu